

Til: Finansdepartementet
Fra: Norsk Venturekapitalforening

21.05.2024

Innspill til endringer i reglene om utflyttingskatt

Takk for muligheten til å komme med innspill.

Norsk Venturekapitalforening (NVCA) representerer norske aktive eierfond, fra såkorn-, tidligfase- og oppkjøpsfond, samt tilhørende miljøer rundt eierfondene. Per mai 2024 har foreningen 107 medlemmer, der 2/3 er investerende miljøer.

Innledning

Det er bred enighet om at det er nødvendig med en «Exit-skatt». Det er innretningen på det nye forslaget vi reagerer på fordi det nye forslaget treffer norske gründere og investorer som bygger morgendagens næringsliv på en måte som kan medføre en svært urimelig og i praksis helt uhåndterlig skattlegging. Dette kommer i tillegg til økt formueskatt, grunnrenteskatt i enkelte sektorer, økt AGA (som nå heldigvis reverseres) og uteblivende oppdatering og tilpasning av opsjonsordningen, som gjør at det totale skattetrykket oppleves høyt og rammevilkårene for næringsutvikling i Norge virker uforutsigbart og ustabil for de som allerede tar høy risiko. Parallelt med dette lanserer regjeringen «Gründermeldingen» og melder at Norge skal bli det beste landet å bygge bedrift i. Det er det langt fra å være i dag.

Dagens forslag til Exit-skatt forsterker inntrykket av at Norge er et lite attraktivt land å vokse selskaper i og bør derfor skrinlegges, eller i alle fall endres i stor grad.

Her er våre innspill til de viktigste endringene.

Prinsippet om beregning av skatt på realiserte verdier

I utgangspunktet er vårt syn at skatt bør beregnes på realiserte verdier, ikke urealiserte som det nå foreslås. Oppstarts- og tidligfasebedrifter verdsettes ofte på forholdsvis høye verdier uten likvide midler tilgjengelig, gründere sitter med aksjer i selskaper som de i realiteten er innelåst i og som de ikke kan realisere helt/delvis før mange år frem i tid – hvis de lykkes. De vil ha vanskelig med å betale en høy skatteregning, selv etter 12 år.

Skal suksessbedrifter skaleres og vokse, vil en del gründere måtte flytte utenlands for å følge opp drift og investeringer. En Exit-skatt bør ikke tvinge disse til å realisere aksjer for å gjøre opp skattegjelden, noe som i mange tilfeller ikke vil være mulig. Som i dag bør skatten først forfalle når det foreligger realiserte verdier.

Dersom regjeringen likevel opprettholder forslaget om å beregne skatt på urealiserte verdier, mener vi følgende er svært viktig:

1. Reberegning og reduksjon for verdifall på realisasjons-/forfallstidspunktet

Bakgrunn:

Det er en vanskelig øvelse å beregne markedsverdi av et unotert selskap og verdsettelse innebærer etter sin natur et usikkert anslag av fremtidig verdiutvikling. Det innebærer at verdsettelsen av latente gevinster ved utflytting ofte vil være feilslått fordi selskapet ikke lykkes.

Dersom en gründer og selskapets investorer har ambisiøse planer innebærer det ofte internasjonal ekspansjon, og deler av teamet flytter utenlands for å vokse selskapet. Men verdiene i tidligfaseselskaper er usikre i lang tid og det er helt vanlig at verdien faller i en lang periode, selv om selskapet vokser internasjonalt. Denne prosessen tar som regel et tosifret antall år. Dersom selskapets verdi faller og er lavere på realiseringstidspunktet enn den var da markedsverdien ble satt ved utflytting, får aksjeeieren en skatteregning som ikke gjenspeiler reell gevinst.

I likhet med etter dagens regler bør det derfor skje en reduksjon av Exit-skatten hvis det på forfallstidspunktet viser seg å ha skjedd et verdifall, og i verste fall konkurs. Legitimiteten til reglene faller bort hvis Norge skattlegger fiktive gevinster, gevinster som i realiteten var "papirgevinster" på utflyttingstidspunktet.

Forslag: Det må skje en reberegning av verdien på realisasjons- /dødstidspunktet, eller på forfallstidspunktet (som vi foreslår å utvide til 20 år), slik at Exit-skatten reduseres med eventuelt verdifall fra utflytting til realisasjon.

2. Utvidet grense for hjemflytting

Bakgrunn: Det tar mange år å vokse et selskap globalt, ofte langt mer enn 12 år. Man snakker ofte om at det tar 10+ år å bygge et suksess-selskap, og å gjøre dette utenlands under press om at man må flytte hjem for ikke å ende med en stor skatt for aksjer man ikke har realisert, gjør det enda mer risikofyllt å ha globale ambisjoner.

Forslag: Fristen for forfall bør settes til 20 år etter utflytting fra Norge.

3. Unntak for skatt ved død dersom arvtakeren bor i Norge eller returnerer til Norge

Bakgrunn: Private formuende er en viktig kapitalkilde til oppstarts- og tidligfaseselskaper og inn i aktive eierfond som investerer i unoterte selskaper.

Dersom eieren i den eldre generasjonen skulle dø, vil den urealiserte gevinsten på familiebedriften forfalle til umiddelbar beskatning. Etter forslaget gjelder dette uavhengig av om den som arver aksjene er bosatt i Norge eller utlandet. Exit-skatt ved gaver eller død kan derfor vanskeliggjøre generasjonsskifter eller tvinge frem salg. Slik forslaget er utformet vil exit-skatten også ved død beregnes ut fra de antatte verdiene på utflyttingstidspunktet. Om dette viser vi til vårt punkt 1 over om at det iallfall må kunne skje en reberegning av betaler exit-skatt dersom verdiene har falt fra utflytting til realisasjon / død inntreffer.

En slik streng regel om at død skal innebære realisasjon og/eller forfall av exit-skatt fremtrer også som unødvendig så lenge det norske skattegrunnlaget ikke tappes hvis arvingene er bosatt i Norge eller returnerer til Norge. Da kommer fremtidige gevinster til beskatning i Norge uansett – som i andre arvesituasjoner.

Forslag: Forslaget bør skrinlegges og det bør iallfall gjøres unntak dersom aksjene arves av personer bosatt i Norge eller som returnerer til Norge.

4. Unntak for personer som har vært bosatt i Norge i mindre enn 10 år

Bakgrunn: Norske bedrifter er helt avhengig av internasjonal kompetanse og kapital for å bygge nytt næringsliv. Nå opplever vi at kompetent kapital og nødvendig arbeidskraft anser det som for stor risiko å ta med private formuer opptjent i utlandet inn til Norge.

Forslag: Exit-skatten bør ikke utløses for personer som har vært skattemessig bosatt i Norge i under 10 år forutsatt at aksjene ble ervervet før vedkommende ble skattemessig bosatt i Norge og hvis verdiøkningen på aksjene ikke kan knyttes til investeringer i Norge. For aksjer knyttet til investeringer under oppholdet i Norge bør det maksimalt gjelde en femårsregel, tilsvarende den som gjaldt generelt frem til 29. november 2022.

5. Gevinsten må regnes i valutaen i landet selskapet tilhører

Bakgrunn: Internasjonale investorer tar med seg sin formue til Norge for å investere i eller jobbe for norske selskaper. De får en skatteregning som ikke tar høyde for valutaforskjeller selv om formuen i aksjene ikke er endret mens de bodde i Norge.

Forslag: Den latente gevinsten skal utregnes i den valutaen hvor selskapet er hjemmehørende.

Vi håper våre innspill er av interesse. For spørsmål eller behov for mer informasjon fra foreningen, ta kontakt med administrerende direktør, Ellen Amalie Vold: eav@nvca.no